

Standard ISVS pro transkripci neběžných latinských znaků do znaků podle kódové tabulky ISO Latin 2

verze 1.1

Obsah:

Standard ISVS pro transkripci neběžných latinských znaků do znaků podle kódové tabulky ISO Latin 2, verze 1.1

Předmluva	3
Úvod	3
1 Předmět standardu	3
2 Odkazy	4
3 Vymezení pojmů	4
4 Pravidla transkripce pro zápis jmen a názvů	4
5 Znaký latinské abecedy podle ČSN ISO/IEC 6937 a jejich transkripce do kódovací tabulky ISO Latin 2	5
6 Požadavek na atestace	10
7 Seznam příloh	10
<i>Příloha A (normativní) Kódové tabulky ISO Latin 2 podle ČSN ISO/IEC 8859-2 .....</i>	<i>11</i>
<i>Příloha B (informativní) Doporučená pravidla přepisu slov z cizích jazyků do češtiny .....</i>	<i>12</i>

Předmluva

Tento standard stanovuje závazná pravidla pro ty pracoviště veřejné správy, která řeší problém zápisu znaků latinské abecedy, které nejsou obsaženy v kódovací tabulce ISO Latin 2, a které nelze proto pomocí běžné výpočetní techniky zobrazit. Přitom od 1. 1. 2002 budou příslušné orgány veřejné správy povinny vydávat všechny oficiální doklady pouze v tištěné formě.

Technicky lze tento problém řešit u latinské abecedy použitím speciálních fontů, např. Times New Roman Special G 1 a Times New Roman Special G 2, případně Multinational Roman A a Multinational Roman B nebo rozšířením kódování podle standardu Unicode, který definuje kódy znaků obsažených v ISO/IEC 10646-1.

Do doby, než bude technické řešení možné, je nutné provádět zápis vybraných znaků jejich náhradou za znaky souboru kódové tabulky ISO Latin 2.

Současně je nutno respektovat zákonné předpisy, zejména zákon o matrikách č. 301/2000 Sb., ze kterého v § 43, odst. 5 a 6 vyplývá požadavek na překlad matričních dokladů a případně doplňujících podkladů do českého jazyka. Dále pak zákon stanoví:

§ 57 odst. 1: *Listiny vydávané orgány cizího státu, které platí v místě, kde byly vydány, za veřejné listiny a které jsou podkladem pro zápis, dodatečný zápis, anebo dodatečný záznam v matriční knize, nebo opravu zápisu v matriční knize, se předkládají s úředním překladem do českého jazyka.*

§ 58, odst. 3: *Jestliže se údaje v matričních dokladech odlišují od údajů uvedených v jiných veřejných listinách, považují se za správné údaje uvedené v matričním dokladu, pokud se neprokáže opak.*

§ 93: *Na žádost nositelky příjmení, jejíž příjmení je zapsáno v matriční knize vedené matričním úřadem do účinnosti tohoto zákona v souladu s pravidly české mluvnice, se vedle tohoto příjmení zapíše i toto její příjmení ve formě, která pravidlům české mluvnice neodpovídá, ukládá-li to mezinárodní smlouva; z těchto dvou forem příjmení může nositelka příjmení užívat jen jednu formu, kterou si zvolí při podání žádosti, a ta se uvede v matričním dokladu.*

Úvod

Převedení znaků latinské abecedy do soustavy znaků ISO Latin 2 lze provést několika způsoby. Nejčistší způsob z hlediska jazykovědného je přepis na základě výslovnosti znaku. Dodržení tohoto způsobu by ovšem znamenalo vytvořit desítky převodních tabulek, protože výslovnost konkrétního znaku se liší podle jazyka. To je řešení, které je pro účely, které tento standard řeší, nepoužitelné. Výsledná převodní tabulka, která je uvedena v kapitole 5 tohoto standardu, je proto výsledkem mnoha kompromisů a předpokládá se, že bude v co nejkratší době nahrazena řešením technickým, tak jak je uvedeno v Předmluvě.

1 Předmět standardu

Standard se týká zápisu jmen a příjmení obyvatele na správních úřadech ČR, které vydávají doklady, osvědčení a jiné úřední listiny. Standardizuje pouze postup při transkripci znaků v případech, kdy jsou k dispozici dokumenty psané v jiné grafické soustavě latinských znaků, než která je vymezena souborem grafických znaků podle ISO Latin 2.

Tento standard bude platný do doby, než bude problematika, kterou definuje vyřešena technickými prostředky tak, jak je uvedeno v Předmluvě k tomuto standardu.

Standard se nevztahuje na výkony veřejné správy spojené se zápisem jména a příjmení, která se řídí zvláštními mezinárodními pravidly (např. na celních úřadech atp.).

Zápis je ve shodě s tímto standardem, pokud je transkripce znaků provedena podle tabulky v kapitole 5 a pokud jsou pro tento zápis použity znaky podle ČSN ISO/IEC 8859-2.

Komentář: Zápis jména a příjmení obyvatele je vymezen standardizovanými datovými prvky Jméno obyvatele, s identifikátorem AA0074 a Příjmení obyvatele, s identifikátorem AA0075. Viz Standard ISVS – Katalog jednoduchých datových prvků. Datovým typem hodnot pro oba datové prvky jsou abecední znaky.

Pokud budou v budoucnu přijaty mezinárodní smlouvy, se kterými bude tento standard v rozporu, např. v souvislosti s Shengenským informačním systémem, bude tento standard zrušen nebo upraven. Způsob transliterace znaků v Shengenském informačním systému nebyl dosud ČR oficiálně poskytnut.

2 Odkazy

- Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.
- Zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky.
- ČSN ISO/IEC 8859-2:2000 Informační technologie. Jedním 8-bitovým bytem kódované soubory grafických znaků. Část 2: Latinská abeceda č. 2.
- ČSN ISO/IEC 8859-1:1999 Informační technologie. Jedním 8-bitovým bytem kódované soubory grafických znaků. Část 1: Latinská abeceda č. 1.
- ČSN ISO/IEC 6937:1998 Informační technologie. Kódovaný soubor grafických znaků pro přenos textu. Latinská abeceda.
- ČSN ISO/IEC 10646-1:1993 Informační technologie – Universální víceoktetový kódový soubor znaků (UCS) – Část 1: Architektura a základní vícejazyčná úroveň.
- ČSN 01 0185:1975 Transliterácie cyriliky (účinnost od 1.7.1977).
- Standard ISVS pro národní prostředí, verze 2.5, Věstník 2000/částka 4.
- Standard ISVS – Katalog jednoduchých datových prvků, Věstník 2001/částka 4.
- Pravidla českého pravopisu s dodatkem MŠMT ČR, Academia Praha 1993.

3 Vymezení pojmů

- 3.1 Transkripce** je fonetický přepis znaků z jedné grafické soustavy do znaků jiné soustavy.
- 3.2 Transliterace** je přepis každého znaku jedné grafické soustavy znakem jiné soustavy, který umožňuje jejich zpětný přenos.
- 3.3 Soubor abecedních znaků** obsahuje písmena a může obsahovat řídicí a speciální znaky, ale ne číslice.

Komentář: Použité řídicí a speciální znaky musí být obsaženy v kódové tabulce ISO Latin 2.

4 Pravidla transkripce pro zápis jmen a názvů

Tento standard vymezuje pravidla pro jednoznačný přepis znaků latinské abecedy používaných v západoevropských státech podle kódové tabulky ISO Latin 1 do znaků kódové tabulky ISO Latin 2. Přepis znaků vychází ze zásad přepisu doporučených Pravidly českého pravopisu. V mnoha případech jde, vzhledem k novým technickým možnostem, nad rámec Pravidel českého pravopisu.

Cizí písmena, která nejsou obsažena v kódové tabulce ISO Latin 2 se nahrazují většinou písmeny, která jsou jim nejbližší (např. à, è jsou nahrazena písmeny a, e). To platí v případech, kdy znaménko nemá významný vliv na výslovnost. Pro přepis některých znaků se naopak v souhlase s jejich výslovností volí písmena se znaménkem (ž je nahrazeno ž) nebo písmena se znaménkem, která jsou přepisovanému písmenu blízka graficky (č je nahrazeno é).

5 Znaký latinské abecedy podle ČSN ISO/IEC 6937 a jejich transkripce do kódovací tabulky ISO Latin 2

Komentář: Písmeno x ve sloupci ISO Latin 2 znamená, že uvedený grafický symbol je součástí kódovací tabulky ISO Latin 2. Ve sloupci NÁZEV se pod pojmem „MALÉ“, respektive „VELKÉ“, rozumí „LATINSKÉ MALÉ PÍSMENO“, respektive „LATINSKÉ VELKÉ PÍSMENO“, pokud není upřesněno jinak.

GRAFICKÝ SYMBOL	NÁZEV	ISO LATIN 2	PŘEPIS
a A	MALÉ A, VELKÉ A	x	a A
á Á	MALÉ A S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ A S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	á Á
à À	MALÉ A S ČÁRKOU NAD VLEVO VELKÉ A S ČÁRKOU NAD VLEVO		a A
â Â	MALÉ A S VOKÁNĚM VELKÉ A S VOKÁNĚM	x	â Â
ä Ä	MALÉ A S DVĚMA TEČKAMI NAD VELKÉ A S DVĚMA TEČKAMI NAD	x	ä Ä
ã Ã	MALÉ A S TILDOU VELKÉ A S TILDOU		a A
ă Ă	MALÉ A S KULATÝM HÁČKEM VELKÉ A S KULATÝM HÁČKEM	x	ă Ă
å Å	MALÉ A S KROUŽKEM NAD VELKÉ A S KROUŽKEM NAD		o O
ā Ā	MALÉ A S POMLČKOU NAD VELKÉ A S POMLČKOU NAD		á Á
ą Ą	MALÉ A S OCÁSKEM VPRAVO VELKÉ A S OCÁSKEM VPRAVO	x	ą Ą
æ Æ	MALÁ LIGATURA AE VELKÁ LIGATURA AE		ae AE
b B	MALÉ B, VELKÉ B	x	b B
c C	MALÉ C, VELKÉ C	x	c C
ć Ć	MALÉ C S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ C S ČÁRKOU NAD PRAVO	x	ć Ć
ĉ Ĉ	MALÉ C S VOKÁNĚM VELKÉ C S VOKÁNĚM		c C
č Č	MALÉ C S HÁČKEM VELKÉ C S HÁČKEM	x	č Č
ċ Ć	MALÉ C S TEČKOU NAD VELKÉ C S TEČKOU NAD		c C
ç Ç	MALÉ C S CEDILLOU VELKÉ C S CEDILLOU	x	ç Ç
d D	MALÉ D, VELKÉ D	x	d D
ď Ď	MALÉ D S HÁČKEM VELKÉ D S HÁČKEM	x	ď Ď

GRAFICKÝ SYMBOL	NÁZEV	ISO LATIN 2	PŘEPIS
đ Đ	MALÉ D PŘEŠKRTNUTÉ VELKÉ D PŘEŠKRTNUTÉ	x	đ Đ
ð	MALÉ ETH		d D
e E	MALÉ E, VELKÉ E	x	e E
é É	MALÉ E S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ E S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	é É
è È	MALÉ E S ČÁRKOU NAD VLEVO VELKÉ E S ČÁRKOU NAD VLEVO		e E
ê Ê	MALÉ E S VOKÁNĚM VELKÉ E S VOKÁNĚM		é É
ë Ë	MALÉ E S DVĚMA TEČKAMI NAD VELKÉ E S DVĚMA TEČKAMI NAD	x	ë Ë
ě Ě	MALÉ E S HÁČKEM VELKÉ E S HÁČKEM	x	ě Ě
é Ê	MALÉ E S TEČKOU NAD VELKÉ E S TEČKOU NAD		é É
ē Ē	MALÉ E S POMLČKOU NAD VELKÉ E S POMLČKOU NAD		é É
ę Ę	MALÉ E S OCÁSKEM VPRAVO VELKÉ E S OCÁSKEM VPRAVO	x	ę Ę
f F	MALÉ F, VELKÉ F	x	f F
g G	MALÉ G, VELKÉ G	x	g G
ğ Ğ	MALÉ G S CEDILLOU VELKÉ G S CEDILLOU		g G
ĝ Ĝ	MALÉ G S VOKÁNĚM VELKÉ G S VOKÁNĚM		g G
ġ Ġ	MALÉ G S KULATÝM HÁČKEM VELKÉ G S KULATÝM HÁČKEM		g G
ġ Ġ	VELKÉ G S TEČKOU NAD VELKÉ G S TEČKOU NAD		g G
h H	MALÉ H, VELKÉ H	x	h H
ĥ Ħ	MALÉ H S VOKÁNĚM VELKÉ H S VOKÁNĚM		h H
ħ Ħ	MALÉ H PŘEŠKRTNUTÉ VELKÉ H PŘEŠKRTNUTÉ		h H
i I	MALÉ I, VELKÉ I	x	i I
í Í	MALÉ I S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ I S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	í Í
ì Ì	MALÉ I S ČÁRKOU NAD VLEVO VELKÉ I S ČÁRKOU NAD VLEVO		i I
î Î	MALÉ I S VOKÁNĚM VELKÉ I S VOKÁNĚM	x	î Î

GRAFICKÝ SYMBOL	NÁZEV	ISO LATIN 2	PŘEPIS
ï Ĩ	MALÉ I S DVĚMA TEČKAMI NAD VELKÉ I S DVĚMA TEČKAMI NAD		i I
ĩ Ĩ	MALÉ I S TILDOU VELKÉ I S TILDOU		i I
İ	VELKÉ I S TEČKOU NAD		I
ī Ī	MALÉ I S POMLČKOU NAD VELKÉ I S POMLČKOU NAD		í Í
ı İ	MALÉ I S OCÁSKEM VPRAVO VELKÉ I S OCÁSKEM VPRAVO		i I
ij İj	MALÁ LIGATURA IJ VELKÁ LIGATURA IJ		ij İj
ı	MALÉ I BEZ TEČKY		i
j J	MALÉ J, VELKÉ J	x	j J
ĵ Ĵ	MALÉ J S VOKÁNĚM VELKÉ J S VOKÁNĚM		j J
k K	MALÉ K, VELKÉ K	x	k K
ķ Ķ	MALÉ K S CEDILLOU VELKÉ K S CEDILLOU		k K
к	MALÉ KRA		k
l L	MALÉ L, VELKÉ L	x	l L
ĺ Ĺ	MALÉ L S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ L S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	ĺ Ĺ
ł Ł	MALÉ L S HÁČKEM VELKÉ L S HÁČKEM	x	ł Ł
l̃ L̃	MALÉ L S HÁČKEM VELKÉ L S HÁČKEM		ł Ł
ļ Ļ	MALÉ L S CEDILLOU VELKÉ L S CEDILLOU		l L
ł Ł	MALÉ L PŘEŠKRTNUTÉ VELKÉ L PŘEŠKRTNUTÉ	x	ł Ł
ḷ Ḷ	MALÉ L S TEČKOU UPROSTŘED VELKÉ L S TEČKOU UPROSTŘED		l L
m M	MALÉ M, VELKÉ M	x	m M
n N	MALÉ N, VELKÉ N	x	n N
ń Ń	MALÉ N S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ N S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	ń Ń
ñ Ñ	MALÉ N S TILDOU VELKÉ N S TILDOU		ñ Ñ
ň Ň	MALÉ N S HÁČKEM VELKÉ N S HÁČKEM	x	ň Ň
ņ Ņ	MALÉ N S CEDILLOU VELKÉ N S CEDILLOU		n N

GRAFICKÝ SYMBOL	NÁZEV	ISO LATIN 2	PŘEPIS
'n	MALÉ N S APOSTROFEM		n
ŋ Ŋ	MALÉ ENG, VELKÉ ENG		n N
o O	MALÉ O, VELKÉ O	x	o O
ó Ó	MALÉ O S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ O S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	ó Ó
ò Ò	MALÉ O S ČÁRKOU NAD VLEVO VELKÉ O S ČÁRKOU NAD VLEVO		o O
ô Ô	MALÉ O S VOKÁNĚM VELKÉ O S VOKÁNĚM	x	ô Ô
ö Ö	MALÉ O S DVĚMA TEČKAMI NAD VELKÉ O S DVĚMA TEČKAMI NAD	x	ö Ö
õ Ö	MALÉ O S TILDOU VELKÉ O S TILDOU		o O
ő Ő	MALÉ O S DVOJČÁRKOU NAD VELKÉ O S DVOJČÁRKOU NAD	x	ő Ő
ō Ō	MALÉ O S POMLČKOU NAD VELKÉ O S POMLČKOU NAD		ó Ó
œ Œ	MALÁ LIGATURA OE VELKÁ LIGATURA OE		oe OE
ø Ø	MALÉ O PŘEŠKRTNUTÉ VELKÉ O PŘEŠKRTNUTÉ		ö Ö
p P	MALÉ P, VELKÉ P	x	p P
q Q	MALÉ Q, VELKÉ Q	x	q Q
r R	MALÉ R, VELKÉ R	x	r R
ř Ř	MALÉ R S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ R S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	ř Ř
ř Ř	MALÉ R S HÁČKEM VELKÉ R S HÁČKEM	x	ř Ř
ŗ Ŗ	MALÉ R S CEDILLOU VELKÉ R S CEDILLOU		r R
s S	MALÉ S, VELKÉ S	x	s S
ś Ś	MALÉ S S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ S S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	ś Ś
ŝ Ŝ	MALÉ S S VOKÁNĚM VELKÉ S S VOKÁNĚM		s S
š Š	MALÉ S S HÁČKEM VELKÉ S S HÁČKEM	x	š Š
ſ Š	MALÉ S S CEDILLOU VELKÉ S S CEDILLOU	x	ſ Š
ß	MALÉ OSTRÉ S	x	ss
t T	MALÉ T, VELKÉ T	x	t T
ť Ť	MALÉ T S HÁČKEM VELKÉ T S HÁČKEM	x	ť Ť

GRAFICKÝ SYMBOL	NÁZEV	ISO LATIN 2	PŘEPIS
‡ ‡	MALÉ T S CEDILLOU VELKÉ T S CEDILLOU	x	‡ ‡
ƚ ƚ	MALÉ T PŘEŠKRTNUTÉ VELKÉ T PŘEŠKRTNUTÉ		ƚ ƚ
þ Þ	MALÉ THORN, VELKÉ THORN		ƚ ƚ
u U	MALÉ U, VELKÉ U	x	u U
ú Ú	MALÉ U S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ U S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	ú Ú
ù Ù	MALÉ U S ČÁRKOU NAD VLEVO VELKÉ U S ČÁRKOU NAD VLEVO		u U
û Û	MALÉ U S VOKÁNĚM VELKÉ U S VOKÁNĚM		u U
ü Ü	MALÉ U S DVĚMA TEČKAMI NAD VELKÉ U S DVĚMA TEČKAMI NAD	x	ü Ü
ũ Ũ	MALÉ U S TILDOU VELKÉ U S TILDOU		u U
ű Ű	MALÉ U S KULATÝM HÁČKEM VELKÉ U S KULATÝM HÁČKEM		u U
ű Ű	MALÉ U S DVOJČÁRKOU NAD VELKÉ U S DVOJČÁRKOU NAD	x	ű Ű
ű Ű	MALÉ U S KROUŽKEM VELKÉ U S KROUŽKEM	x	ű Ű
ū Ū	MALÉ U S POMLČKOU NAD VELKÉ U S POMLČKOU NAD		ú Ú
ұ Ҫ	MALÉ U S OCÁSKEM VPRAVO VELKÉ U S OCÁSKEM VPRAVO		u U
v V	MALÉ V, VELKÉ V	x	v V
w W	MALÉ W, VELKÉ W	x	w W
ŵ Ŵ	MALÉ W S VOKÁNĚM VELKÉ W S VOKÁNĚM		w W
x X	MALÉ X, VELKÉ X	x	x X
y Y	MALÉ Y, VELKÉ Y	x	y Y
ý Ý	MALÉ Y S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ Y S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	ý Ý
ÿ Ÿ	MALÉ Y S VOKÁNĚM VELKÉ Y S VOKÁNĚM		y Y
ÿ Ÿ	VELKÉ Y S DVĚMA TEČKAMI NAD VELKÉ Y S DVĚMA TEČKAMI NAD		y Y
z Z	MALÉ Z, VELKÉ Z	x	Z Z
ź Ź	MALÉ Z S ČÁRKOU NAD VPRAVO VELKÉ Z S ČÁRKOU NAD VPRAVO	x	ź Ź
ż Ż	MALÉ Z S HÁČKEM VELKÉ Z S HÁČKEM	x	ż Ż
ż Ż	MALÉ Z S TEČKOU NAD VELKÉ Z S TEČKOU NAD	x	ż Ż

Mimo znaky uvedené v ČSN ISO/IEC 6937 se mohou vyskytovat i jiné znaky.

GRAFICKÝ SYMBOL	NÁZEV	ISO LATIN 2	PŘEPIS	POZNÁMKA
	B S ČÁRKOU NAD VPRAVO		b B	lužická srbština
	M S ČÁRKOU NAD VPRAVO		m M	lužická srbština
	P S ČÁRKOU NAD VPRAVO		p P	lužická srbština
ń Ń	W S ČÁRKOU NAD VPRAVO		w W	lužická srbština

6 Požadavek na atestace

Povinnost prokazovat shodu IS se standardy ISVS formou atestační zkoušky se na tento standard nevztahuje.

7 Seznam příloh

Příloha A (normativní)

Kódové tabulky ISO Latin 2 podle ČSN ISO/IEC 8859-2

Příloha B (informativní)

Doporučená pravidla přepisu slov z cizích jazyků do češtiny

Příloha A (normativní)**Kódové tabulky ISO Latin 2 podle ČSN ISO/IEC 8859-2**

Standard ISVS pro národní prostředí, verze 2.5, Věstník 2000/částka 4

	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	
	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	
	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	
	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
0			SP ¹	0	@	P	`	p			NBSP ²	°	´	Đ	ř	đ
1			!	1	A	Q	a	q			À	à	Á	Ñ	á	ñ
2			"	2	B	R	b	r			˘	˙	Â	Ń	â	ñ
3			#	3	C	S	c	s			Ł	ł	Ă	Ó	ă	ó
4			\$	4	D	T	d	t			⊠	´	Ä	Ô	ä	ô
5			%	5	E	U	e	u			Ł	ł	Í	Ö	í	ö
6			&	6	F	V	f	v			Ś	ś	Ć	Ö	ć	ö
7			'	7	G	W	g	w			§	˘	Ç	×	ç	÷
8			(	8	H	X	h	x			¨	,	Č	Ř	č	ř
9			)	9	I	Y	i	y			Š	š	É	Û	é	û
A			*	:	J	Z	j	z			Ş	ş	Ę	Ú	ę	ú
B			+	;	K	[	k	{			Ť	ť	Ě	Ů	ě	ů
C			,	<	L	\	l				Ž	ž	Ě	Ü	ě	ü
D			-	=	M	]	m	}			SHY ³	”	Í	Ý	í	ý
E			.	>	N	^	n	~			Ž	ž	Î	Ț	î	ț
F			/	?	O	_	o				Ž	ž	Ď	ß	ď	·

¹ SP – mezera² NBSP – nepřerušující mezera³ SHY – pohyblivý spojovník

Příloha B (informativní)

Doporučená pravidla přepisu slov z cizích jazyků do češtiny

Upozornění: Příloha B je do textu Standardu ISVS pro transkripci neběžných latinských znaků do znaků podle kódové tabulky ISO Latin 2 zařazena pouze pro informaci, vzhledem k tomu, že se jedná o běžnou pracovní pomůcku používanou na matričních úřadech atp. Text Přílohy byl převzat z Pravidel českého pravopisu bez úprav. V případech, kde není v souladu s normativní částí tohoto standardu, jsou pro transkripci znaků závazná ustanovení standardu.

Součástí pravopisných pravidel v dnešních spisovných jazycích jsou pravidla jednotného přepisu cizojazyčných slov (převážně místních i osobních jmen a názvů označujících jevy cizí skutečnosti). Jde-li o přepis z jazyků užívajících stejného písma, stanoví tato pravidla jen způsob nahrazování odlišných písmen nebo rozlišovacích znamének. Jde-li o přepis z jazyků užívajících písma odlišného, určují pravidla způsob přepisu písmen, v případě znakového (pojmového) písma, např. čínských znaků, určují způsob přepisu hlásek, z nichž jsou tyto znaky složeny.

Pozn.: Pravidla přepisu cizojazyčných slov jsou založena na domácích pravopisných zásadách, a proto se v jednotlivých jazycích liší. Není tedy vhodné v češtině užívat ty způsoby přepisu, které se opírají o cizí pravopis nebo o cizí grafické zásady, např. psaní ruského jména *Долгих* jako *Dolgix*, japonského *Фуџиџама* jako *Fuџiyama*, bulharského *Улџуханов* jako *Ouloukhanoff*, řeckého *Пападопулос* jako *Papadopoulos* atp.

Vzhledem k účelu se uplatňuje dvojí způsob přepisu cizojazyčných slov – vědecká transliterace a běžný přepis neboli transkripce.

Vědecká transliterace je důsledným převedením písmen jedné abecedy nebo zvukové podoby pojmového písma do abecedy druhé. Transliterace se užívá v bibliografických údajích, v katalozích apod., kde je třeba řadit údaje podle systému jednoho písma, dále v případech, kdy jde o přesný přepis těch písmen cizích abeced, která nejsou technicky dosažitelná. Výhodou transliterace je, že umožňuje jednoznačný zpětný přepis do abecedy původní. V České republice je nejrozšířenější transliterace jmen a výrazů z cyrilice, stanovená českou normou ČSN 01 0185.

V publikacích běžného rázu, tedy tam, kde přepisovaná slova jsou součástí českého textu, se užívá základní formy přepisu – transkripce. Tento přepis zároveň částečně naznačuje běžnou výslovnost cizojazyčných výrazů v češtině.

Pozn.: Při překladu z jazyků užívajících jiné než latinské abecedy do češtiny se původní podoby transkribovaných slov rekonstruuji – *Шекспир* – *Shakespeare*. Jinak je tomu při transliteraci souvislého textu – *Язык комедий Шекспира* – *Jazyk komedij Šekspira*.

Následující přehled zahrnuje zásady transkripce (běžného přepisu)

- a) z vybraných jazyků užívajících cyrilice (z ruštiny, ukrajinštiny, běloruštiny, bulharštiny, makedonštiny, srbštiny);
- b) z vybraných jazyků užívajících znakového písma nebo slabičné abecedy (z čínštiny, japonštiny a korejštiny);
- c) z vybraných jazyků užívajících latinky (z lužické srbštiny, maďarštiny, polštiny, rumunštiny, slovinštiny a vietnamštiny).

I Transkripce jmen a názvů z jazyků užívajících cyrilice

(cyrilského písma, azbuky)

Cyrilice, u nás někdy označovaná, zejména v ruské variantě, jako azbuka, je písmo značně rozšířené, a to převážně u Slovanů. Zčásti se rozlišuje (hlavně prostřednictvím rozlišovacích znamének) podle jazyků a pravopisných soustav.

Vždy stejným způsobem se přepisují (a dále se proto v tabulkách již neuvádějí) tato písmena:

А а	=	a	К к	=	k	С с	=	s
Б б	=	b	Л л	=	l	Т т	=	t
В в	=	v	М м	=	m	У у	=	u
Д д	=	d	Н н	=	n	Ф ф	=	f
Ж ж	=	ž	О о	=	o	Ц ц	=	c
З з	=	z	П п	=	p	Ч ч	=	č
Й й	=	j	Р р	=	r	Ш ш	=	š

Písmena, která se nepřepisují vždy stejným způsobem nebo která se vyskytují jen v některých jazycích, se dále uvádějí v tabulkách pro přepis z jednotlivých jazyků.

Ruština

CYRILICE	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
<i>e</i>	<i>je</i> na začátku slova, po samohláskách a jerech <i>ě</i> po <i>д, т, н</i>	Есенин Вересаев Арсеньев Державин Рождественский Теплов Тургенев Венера	Jesenin Veresajev Arseňjev Děržavin Rožděstvenskij Těplov Turgeněv Veněra (kosmická sonda)
<i>e</i>	<i>e</i> po <i>д, т, н</i> u jmen západoevropského původu a u jmen Ukrajinců <i>e</i> po ostatních souhláskách* *Pozn. Po retnicích v některých jménech, která ve svém povědomí spojujeme s domácími slovy, v nichž se píše <i>ě</i> , je přípustné tradiční psaní s <i>ě</i> : <i>Белинский</i> – Bělinskij vedle Belinskij, <i>Бедный</i> – Bědnyj vedle Bednyj.	Штернберг Цандер Потебня Известия Лермонтов Менделеев Петровка Сергей	Šternberg Cander Potebňa Izvestija Lermontov Mendělejev Petrovka Sergej
<i>ě</i>	<i>jo</i> kromě po <i>д, т, н</i> , a po <i>ж, ш, ч, щ</i>	ёлка Королёв Семёнов- Тян-Шанский Фёдоров	jolka Koroljov Semjonov- Ťan-Šanskij Fjodorov

CYRILICE	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
дѣ тѣ нѣ	<i>d'o, t'o, ŋo</i>	Будѣнный Тѣркин Огонѣк	Bud'onnyj Ťorkin Ogoŋok
жѣ, шѣ, чѣ, щѣ	<i>žo, šo, čo, ščo</i>	Жѣлтые Воды шѣлк Лихачѣв Щѣголев	Žoltyje Vody šolk Lichačov Ščogolev
э	<i>e</i>	Эрмитаж Эренбург поэзия	Ermitaž (Ermitáž) Erenburg poezija
и	<i>i</i> všude kromě po <i>ь</i> <i>ji</i> po <i>ь</i>	Иваново Иоффе станции Ильич	Ivanovo Ioffe stancii Iljič
ъ	vynechává se	съезд адъютант	sjezd adjutant
ь	vynechává se kromě po <i>д, т, н</i>	Горький Кольцов	Gorkij Kolcov
дѣ, тѣ, нѣ	<i>d', t', ŋ</i>	Аркадѣв Третьяков Усть-Илимск Арсенѣв	Arkad'jev Tret'jakov Ust'-Ilimsk Arseŋjev
ы	<i>y</i>	Быковский	Bykovskij
ю, я	<i>ju, ja</i> všude kromě po <i>д, т, н</i>	Юрий Любовь Яковлев Маяковский Ляпунов	Jurij Ljubov Jakovlev Majakovskij Ljapunov
дю, тю, ню	<i>d'u, t'u, ŋu</i>	Дюр Тютчев Нюра	Đur Ťutčev Ňura
дѣ, тѣ, нѣ	<i>d'a, t'a, ŋa</i>	Володя Тябликов Ваня Зализняк	Volod'a Ťablikov Vaŋa (Váŋa) Zalizňak
г	<i>g</i>	Гайдар	Gajdar
х	<i>ch</i>	Шолохов	Šolochov
щ	<i>šč</i>	Щерба	Ščerba
кс	<i>x</i> ve slovech, kde je zřetelný západoevropský nebo řecký původ <i>ks</i> v ostatních případech	Александр(ов) Алексей Аксаков саксаул	Alexandr(ov) Alexej Aksakov saksaul

Ukrajínština

CYRILICE (UKRAJINSKÁ VARIANTA)	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
<i>e</i>	<i>e</i>	Потебня	Potebňa
<i>e</i>	<i>je</i> kromě po <i>н, д, т</i>	Єрофеїв Коломієць	Jerofejiv Kolomijec
<i>не (де, те)</i>	<i>ně (dě, tě)</i>	сине	syně
<i>і</i>	<i>i</i>	Грінченко	Hrinčenko
<i>ї</i>	<i>ji</i>	Їжакевич Леся Українка	Jižakevyč Lesja Ukrajinka
<i>и</i>	<i>y</i>	Тичина Жилко	Tyčyna Žylko
‘	apostrof po souhláskách se vynechává	Квітка - Оснoв‘яненко	Kvitka - Osnovjanenko
<i>ь</i>	vynechává se kromě po <i>д, т, н</i>	Білецький Рильський Ананьїн	Bileckyj Rylskyj Anaňjin
<i>дь, ть, нь</i>	<i>dʹ, tʹ, ŋ</i>		
<i>ю, я</i>	<i>ju, ja</i>	Сосюра Яновський	Sosjura Janovskyj
<i>г</i>	<i>h</i>	Гончар	Hončar
<i>х</i>	<i>ch</i>	Стельмах	Stelmach
<i>щ</i>	<i>šč</i>	Щорс	Ščors

Běloruština

CYRILICE (BĚLORUSKÁ VARIANTA)	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
<i>e</i>	<i>je</i> na počátku slova, po samohlásce a po apostrofu <i>ě</i> po <i>н, д, т</i>	ем рускае з’езд Міхневіч	jem ruskaje zjezd Michněvič
<i>e</i>	<i>e</i> v ostatních případech	Глебка Пестрак	Hlebka Pestrak
<i>ё</i>	<i>jo</i> kromě po <i>д, т, н</i>	Макаёнак Цётка агнём	Makajonak Cjotka ahňom
<i>ё (дэ, тэ)</i>	<i>ňo (d'o, t'o)</i>		
<i>э</i>	<i>e</i>	Зарэцкі	Zarecki
<i>і</i>	<i>i</i> kromě po <i>ь</i>	Крапіва Ільін	Krapiva Iľjin
<i>ьі</i>	<i>ji</i>		
<i>ы</i>	<i>y</i>	Брыль	Bryl
<i>ў</i>	<i>v</i> na konci slova <i>u</i> uvnitř slova	Быкаў Броўка	Bykav Brouka
‘	apostrof se vynechává	з’езд	zjezd

CYRILICE (BĚLORUSKÁ VARIANTA)	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
нЬ	ń Ь po ostatních souhláskách se vynechává	Лынькоў Вольскі	Lyńkov Volski
ю, я дя, тя, ня	ju, ja d'a, t'a, ŋa	Бядуля Агняцвет	Bjadulja Ahñacvet
Г	h	Грыгоры Багдановіч	Hryhory Bahdanovič
х	ch	Міхась	Michas

Bulharština

BULHARSKÁ CYRILICE	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
е	e	Елена Ненчев Благоев Кув Лилив	Elena Nenčev Blagoev Kuev Liliev
и	i	Кирил	Kiril
й	í	Й	í
ъ	a, ě u slov, která jsou zvukově blízka odpovídajícím slovům českým, se ъ v sousedství р, л při přepisu obvykle vynechává	България Кънчев Вълев Лъчезар Казанлък Търново Петър Несебър Кръстев Ябълково Вълчев Слънчев Бряг	Bălgarija, Balgarija Kănčev, Kančev Vălev, Valev Lăčezar, Lačezar Kazanlăk, Kazanlak Trnovo Petr Nesebr Krstev Jablkovo Vlčev Slnčev Brjag
ь dnes jen ve spojeních: дЬО, тЬО, нЬО лЬО гЬО, кЬО	d'o, t'o, ŋo, ljo gjo, kjo	Дьовлен Ботьо Ганьо Кольо Гьончо Кьорчев	Đovlen Boŋo Gaŋo Koljo Gjončo Kjorčev
ю дю, тю, ню кю, гю лю	ju d'u, t'u, ŋu kju, gju lju	Юлия Радювене тютюн нюх Кюстендил Гюзелев Любен	Julija Rađuvene t'uŋun ňuch Kjustendil Gjuzelev Ljuben

BULHARSKÁ CYRILICE	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
я	ja	Яворов	Javorov
дя, тя, ня	d'a, t'a, ňa	София Бояна Лясковец Недялко Тяпево Баня	Sofija Bojana Ljaskovec Neďalko Ťapevo Baňa
г	g	Глогински	Gloginski
х	ch	Хаджихристов	Chadžichristov
щ	št	Свещаров Панагюрище	Sveštarov Panagjurište

Makedonština

MAKEDONSKÁ CYRILICE	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
е	e	Македонија	Makedonija
ѐ	é	не	né
и	i	Григор	Grigor
ѝ	í	Ѓ	í
ѓ	d'	Ѓурчинов Ѓорѓи Ѓорче	Đurčinov Đord'i Đorče
ќ	t'	-иќ Пејчиновиќ браќа	-it' Pejčinovit' braťa
њ	ň	коњ	koň
ње, њи, ња	ně, ni, ña	Солње Вањиште Коњаре	Solně Vanište Koňare
љ	lj	Коселъ Белъаковце Подмоље	Koselj Beljakovce Podmolje
лј	lj	ролја лилјак	rolja liljak
г	g	Галичник	Galičnik
х	ch	Охрид	Ochrid
с	dz	свезда	dzvezda
џ	dž	Хоџа	Chodža

Srbština

SRB.	CHARV.	PŘEPIS	PŘÍKLADY	PŘEPIS
<i>e</i>	e	<i>e</i>	Београд	Beograd
<i>и</i>	i	<i>i</i>	Сплит	Split
<i>ђ</i>	dj	<i>dj</i>	Ђорђе Ђаково	Djordje Djakovo
<i>ћ</i>	ć	<i>ć</i> (též <i>č</i>)	Пећ Ивић	Peć (Peč) Ivić (Ivič)
<i>њ</i>	nj	<i>nj</i>	Његош Немања	Njegoš Nemanja
<i>љ</i>	lj	<i>lj</i>	Мљет	Mljet
<i>г</i>	g	<i>g</i>	Јагић	Jagić (Jagič)
<i>х</i>	h	<i>h</i>	Херцеговина	Hercegovina
<i>џ</i>	dž	<i>dž</i>	Караџић Санџак	Karadžić (Karadžič) Sandžak

Pozn. Východiskem přepisu srbské cyrilice do češtiny je latinské písmo, jak ho užívají Charváti.

II TRANSKRIPCE Z JAZYKŮ UŽÍVAJÍCÍCH ZNAKOVÉHO PÍSMÁ NEBO SLABIČNÉ ABECEDY

Čínština

Český standardní přepis čínského znakového písma vyznačuje výslovnost čínštiny na základě pravopisných zvyklostí českých. Hlásky se přepisují těmi písmeny latinky, která vyjadřují hlásky zvukově shodné nebo blízké. Tento přepis však nezachycuje některé zvláštnosti zvukové soustavy čínštiny, např. tzv. tóny, tj. melodické typy schopné rozlišovat významy slov, dále erizaci (připojení koncového *-r* ke slovům) atd.

Čínské znakové písmo nezachycuje zvukovou podobu jazyka bezprostředně, ale je vázáno na významy slov; znak je grafickým vyjádřením slabiky. Slabika má v čínštině ustálenou strukturu. Skládá se buď ze samohláskové složky (z jednoduché samohlásky, dvojhlásky, trojhlásky), která může být zakončena nosovými hláskami (*-n*, *-ng*), nebo ze spojení náslovné souhlásky (iniciály), s koncovou samohláskovou složkou (finálou). Čínština nemá protiklad znělosti a neznělosti, schopnost rozlišovat význam však má aspirace (příděch); podle českého standardního přepisu tedy existují tyto souhláskové páry: *c* – *cch*, *č* – *čch*, *k* – *kch*, *p* – *pch*, *t* – *tch*. Koncové složky se přepisují odlišně podle toho, vyskytují-li se po samohláskách, nebo samostatně, např. přepisu *-iao* po souhlásce odpovídá při samostatném výskytu přepis *-jao*, přepisu *-iang* přepis *-jang* atd.

Jsou-li slabiky částmi slova (pojmenování), oddělují se spojovníkem. Při psaní vlastních jmen se uvádí jako první vždy příjmení, většinou jednoslabičné (*Teng*), po něm následuje rodné jméno – jednoslabičné nebo častěji dvojslabičné (*Siao-pching*). Toto pořadí není vhodné měnit.

Pozn. Ve světě se stále častěji prosazuje čínská transkripce pchin-jin (v transliteraci pinyin). V ČLR je od r. 1957 považována za závaznou normu přepisu čínských znaků do latinky. V r. 1977 byl v OSN přijat návrh na zavedení pchin-jinu jako mezinárodní normy pro přepis čínských zeměpisných názvů. Dosud se hojně užívá i anglické transkripce Wadeovy-Gilesovy.

Typy čínských osobních jmen:

	PŘÍJMENÍ	RODNÉ JMÉNO
I. typ	Ču Liu	Te Piao
II. typ	Mao Kuo	Ce-tung Mo-žo
III. typ	S'-ma Ču-Ke	Čchien Liang
IV. typ	Cu-jang	Jü-čchien

Příklady transkripce

OSOBNÍ JMÉNA

Lao-c' (filozof); *Li Tchaj-po*, *Po Tü-i* (básníci); *S'ma Kuang* (historik); *Ču Si* (filolog); *Pchu Sung-ling*, *Cchao Süe-čchin*, *Wen I-tuo*, *Lu Süin* (spisovatelé).

MÍSTNÍ JMÉNA

An-chuej, *Kuang-tung* (provincie); *Si-cang* (Tibet, auton. oblast); *Čchan-an* (hist. město), *Si-an* n. *Čchang-an*, *Luo-jang*, *Kchaj-feng* (města); *Chuang-che* (Žlutá řeka), *Čchang-tiang* n. *Jang-c'-tiang* (Dlouhá řeka).

OBECNÁ JMÉNA

Žen-min ž'-pao (Lidový deník), *tchu-ti kaj-ke* (pozemková reforma), *Sin-chaj ke-ming* (sinchajská revoluce 1911).

PŘEPIS POČEŠTĚNÝCH JMEN

Sunjatsen (*Sun I-sien*, *Sun Čung-šan*), *Konfucius* (*Kchung-c'*), *Mencius* (*Ming-č*), *Čankajšek* (*Ťiang Ťie-š'*), *Peking* (*Pej-ting*), *Šanghaj* (*Šang-chaj*), *Kanton* (*Kuang-čou*).

Japonština

Způsob transkripce dvou slabičných abeced a slovních znaků japonského písma se liší podle grafických zvyklostí jednotlivých jazyků. Za hranicemi je nejvíce rozšířen přepis do latinky vypracovaný v Japonsku (kunrejšiki romadží) a anglická transkripce Hepburnova. Jejich užití je v českých textech vhodné jen u slov, která si zachovávají cizí a citátový charakter (vůz zn. *Toyota*, koncern *Mitsubishi*).

Česká transkripce japonských slov se vyznačuje užitím rozlišovacích znamének ve slabikách *ši*, *ša*, *šu*, *šo*, *še*, *či*, *ča*, *ču*, *čo*, *če*, *dži*, *dža*, *džu*, *džo*, *dže*; označováním japonské hlásky *j* písmenem *j* a japonského *c* písmenem *c* (na rozdíl od transkripce založené na angličtině, kde se užívá písmen *y* (též *i*) a *ts*). Japonská hláska *v*, ve výslovnosti odlišná od české, se přepisuje písmenem *w*.

Dlouhé japonské samohlásky se v češtině označují čárkou, zdvojené souhlásky se zachovávají, respektuje se zvuková spodoba hlásek (*šimbun*, *kampaj*).

Příklady transkripce

jen (jednotka měny), *bonsaj*, *sumó*, *karate*, *kendó*, *nó*, *samuraj*, *šintó*, *šógun*, *tatami*, *zen*; *Honšú*, *Kjúšú*, *Hokkaidó*, *Šikoku*, *Jakohama*, *Nagoja*, *Sapporo*, *Kanazawa* *Ósaka*, *Cušima*, *Fudžisan*.

Pozn. Ženská příjmení se v češtině užívají v přechýlené podobě (*Moriová*, *Futabateiová*, *Kaoruová*, *Itóová*, *Endóová*, *Jamamotová*).

Korejština

Písmena korejské abecedy (ve starší literatuře a dosud též v Korejské republice v kombinaci s určitým počtem čínských znaků označujících celá slova) umožňují transkripci a transliteraci založenou na poměrně jednoznačné korespondenci s písmeny latinské abecedy.

Pozn. V zahraničních pracích je rozšířena transliterace podle soustavy vypracované na univerzitě v Yale a transkripcí McCuneova-Reischauerova.

Korejské souhlásky se vyskytují ve třech podobách – základní (*k*), aspirované (*kch*) a zdvojené (*kk*). Jejich kombinacemi vzniklo 19 souhlásek: *k, n, t, l, m, p, s, ng, č, čch, kch, tch, pch, h, kk, tt, pp, ss, čč*.

Samohlásky se dělí na jednoduché (*a, o, ō, u, i, ů, e, ä, ö, ü*) a na dvojhásky (*ja, jo, jō, ju, je, jā, wa, wō, wä, we, ũ*).

V českém přepisu se rozlišuje protiklad otevřenosti a zavřenosti (*ō – o, ä – e, jō – jo, jā – je, ũ – u*), v praxi je však z typografických důvodů možné rozlišovací znaménka vynechat.

Protiklad znělosti a neznělosti není funkční a párové dvojice neznělých a znělých souhlásek (*k – g, t – d, p – b, č – dž*) se v korejštině označují stejným písmenem, které se ve výslovnosti liší podle pozice ve slově (na začátku slova se vyslovují nezněle, uprostřed slova mezi samohláskami anebo mezi znělou souhláskou – např. *m, n, ng, l – a* samohláskou je výslovnost znělá). Proto se fonetická transkripce často liší od pravopisu.

Rovněž pro hlásku *l* je v korejštině jedno písmeno, které se vyslovuje a přepisuje podle pozice ve slově jako *l* či *r* (a v jihokorejštině též *n*).

Příklady transkripce

OSOBNÍ JMÉNA

Ro Tchä-u/Ro Tche-u, Kim Čöng-il/Kim Čong-il (politikové); *Kim Man-džung* (spisovatel), *Kim Irsen/Kim Il sōng, Li Syn-man/Ri Sŭng-man* (politikové).

MÍSTNÍ JMÉNA

Sinŭidžu/Sinuidžu, Pchjōngjang/Pchjongjang, Sōul/Soul (města), *Silla* (translit. *Sinla*) (název starověkého korejského státu).

OBECNÁ JMÉNA

wōn/won (korej. měn. jednotka), *taekwondo* (*täkwondo/tekwondo*), *Daewoo* (*Täu-wo/Teu-wo*).

III TRANSKRIPCE JMEN A NÁZVŮ Z NĚKTERÝCH JAZYKŮ UŽÍVAJÍCÍCH LATINKY

Při tomto přepisu do češtiny se některá písmena nebo rozlišovací znaménka méně obvyklá nebo taková, pro něž psací stroje a tiskárny nemají zvláštní typy, nahrazují těmi písmeny a znaménky české abecedy, která jsou jim nejbližší. Obecně platí, že v některých jazycích (jako v albánštině, turečtině apod.), kde se vyskytují pro češtinu neobvyklé korespondence písmen a vyslovovaných hlásek, se písmena mohou nahrazovat těmi písmeny české abecedy, která odpovídají výslovnosti. Např. albánské *Hoxha* přepisujeme *Hodža*, *Qemal* jako *Ťemal* apod.

Polština

Zachovává se původní psaní u samohlásek *a, e, i, y, o, ó, u*. Při přepisu nosovek se zachovává původní podoba *ą, ę* nebo se z technických důvodů nahrazuje *ę – en, ą – on* (*Kętrzyn – Kentrzyn, Piątek – Piontek*), před *p* a *b*: *ę – em, ą – om* (*Stepina – Stempina, Dąbrowska – Dombrowska*).

Zachovává se též původní podoba u souhlásek *b, c, cz, ć, d, dž, f, g, h, ch, j, k, ł, m, n, ń, p, r, rz, s, sz, ś, t, w, z, ź* např. *Waryński, Iwaszkiewicz, Rzeszów, Zamość*.

Písmena *dź, l, ź* je z technických důvodů možno přepisovat: *dź – dž, l – l, ź – ź*, např. *Łowicz – Lowicz, Żeleński – Želeński, dżum – džuma*.

Lužická srbština

Zachovává se původní psaní u všech samohlásek a souhlásek, z technických důvodů je možno přepisovat písmenem *l*, např. hornoluž. *Hórník*, *Chěžka*, *Korjeń k*, *Mjeń*, *Čěsla*; dolnoluž. *Groźišć o*, *Roganc*, *Žyłow*; *Młyńk* – *Mlyńk*, *Błota* – *Blota*.

Měkké *ř* užívané v hornolužickém pravopise do roku 1948 se nahrazuje písmenem *r*, např. *Krječmar*, *Wudwor*. Při přepisu dolnolužických vlastních jmen se *-ř* na konci slov zachovává nebo přepisuje spřežkou *-rj* (podobně jako uprostřed slova, např. *Brjazyna*), např. *Šyndlar* – *Šyndlar*; *Šyndlarj*, *Tešnar* – *Tešnar*, *Tešnarj*. Starší dolnolužické psaní *b',p', w',m'* bylo v pravopise po 2. světové válce nahrazeno spřežkami *bj, pj, wj, mj*, např. *Dubje*, *Lipje*, *Šwjela*, *Chmjelow*.

Slovinština

Spisovná slovinština užívá diakritického pravopisu (podle českého vzoru). Proto se v českých textech může zachovat původní pravopisná podoba, např. *Japelj*, *Franjo*, *Rustja*, *Gradišće*, *Slovenij* *Gradec*, *Blejsko jezero* = čes. *Bledské jezero*.

Rumunština

Zvláštní rumunská písmena *ă, î, â, ș, ț* se při transkripci buď zachovávají, nebo z technických důvodů nahrazují blízkými písmeny české abecedy – *a, i (a), š, ts*, která v češtině označují hlásky zvukově podobné, např. *Brașov* nebo *Brašov*, *Bistrița* nebo *Bistritsa*, *Rădăuți* nebo *Radautsi*.

Maďarština

Maďarské hlásky a zčásti i písmena se většinou shodují s hláskami a písmeny českými. Maďarština však má navíc samohlásková písmena *ö, ő, ü, ű*. Samohláska *y* se samostatně nevyskytuje, s výjimkou některých přejatých příjmení (*Czerny*, vyslov [černy]. Spřežky *cs* [č], *zs* [ž], *sz* [s], *gy* [d'], *ty* [t'], *ny* [ň], *ly* [j] odpovídají českým písmenům *č, ž, s, d', t', ň, j*. Maďarské *s* se vyslovuje jako /š/, např. *Sándor* [šándor]. Souhláska *j* se v maďarštině píše jednak jako *j*, např. *János* [jánoš], jednak jako *ly*, např. *Ibolya* [iboja], *Mihály* [miháj]. Maďarština rozlišuje souhlásky krátké a dlouhé; dlouhé se označují zdvojením (*ll, kk, nn*). U spřežek se délka vyznačuje zdvojením prvního písmena, např. dlouhé *cs* [č] se píše *ccs*, dlouhé *sz* [s] jako *ssz* atp.

Při přepisu maďarštiny do češtiny se zachovává původní maďarský pravopis, např. *Kiskunfélegyháza*, *Zsuzsanna*. Z typografických důvodů je možno někdy zanedbat rozdíl mezi krátkými a dlouhými samohláskami – *ö – ő, ü – ű*, např. *Petőfi* psát i *Petőfi*, *Szűrös* jako *Szürös*. Maďarské spřežky se při přepisu do češtiny důsledně zachovávají a jejich výslovnost je třeba respektovat, protože má dosah pro skloňování maďarských jmen v češtině, např. *Nagy* [nad'], 2. p. *Nagye* [nadě]; *Juhász* [juhás], 2. p. *Juhásze* [juháse]; *Károlyi* [károji], 2. p. *Károlyiho* [károjih]; *Pécs* [pěč], 2. p. (do) *Pécsce* [pěče]; *Jászberény* [jásberěň], 2. p. (do) *Jászberenye* [jásberěň].

Vietnamština

Užívání vietnamské latinky (chu quoc ngu – „písma národního jazyka“), která počátkem 20. století vystřídala adaptaci čínských znaků, je založeno na zásadách přibližné korespondence hlásek a písmen.

Ze souhlásek se jen hláska [k] zapisuje třemi různými písmeny – *c, q, k* – podle toho, zda následuje zadní, střední nebo přední samohláska (*cong* se čte [kong], *quoc* [kok] atp.) Písmeno *h* ve spřežkách *gh, ngh* se nevyslovuje.

Ostatní souhláskové skupiny se přepisují:

- jednoduchými písmeny obvyklými pro odpovídající výslovnost nebo jí blízkými (*b, h, l, m, n, p, t, v, g*),
- jednoduchými písmeny odlišnými od odpovídající výslovnosti (*d = [z], s = [š], x = [s], r = [ž]* (nářečně [r])),
- zvláštním písmenem (*d = [d]*) nebo spřežkou (*ch = [tʰ], gi = [z], kh = [ch], ng = [ŋ], ph = [f], th = [t]* s přídechem, *tr = [č]*).

Rozlišovacích znamének se užívá pro označení některých hláskových protikladů (otevřenosti a zavřenosti, zaokrouhlenosti a nezaokrouhlenosti, kvantity a tónovosti).

Vietnamština má 6 tónů, z toho pět je označeno rozlišovacími znaménky (*a, ả, á, ã, ã*). Tato znaménka se též kumulují.

Pro přepis vietnamských slov do češtiny vietnamský pravopis zůstává v platnosti, ale rozlišovací znaménka se vynechávají tam, kde by jejich psaní bylo technicky obtížné (*a, ả, ả s tildou = a*).

V místních a osobních jménech se všechny slabiky píšou s počátečním písmenem velkým a bez spojovníků (*Tran Hung Dao, Pham Van Dong, Nguyen Thi Hong Lan, Nguyen Hue, Ho Či Min*).

Tvoří-li se v češtině od složených vietnamských jmen přídavná jména na *-sk* (*y*), píšou se dohromady (*Dong Son – dongsonská kultura*). Citují-li se obecná jména nebo názvy knih a časopisů apod., zachovává se oddělené psaní slabik, ale velká písmena se píšou jen u první z nich (*Nhan dan* (Lid), *Van nghe* (Literatura a umění)).

Pravidla českého pravopisu s dodatkem MŠMT ČR, Academia Praha 1993